

Februar 2017

Notat

Resumé af og kommentarer til hørings svar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. (Ændrede regler om meddelelse om ret til folkepension, opsat pension m.v.)

1. Indledning

Lovforslaget blev sendt i ekstern høring den 25. november 2016 med frist den 12. december 2016.

Lovforslaget har været til høring hos følgende myndigheder, organisationer m.v.:

Ankestyrelsen, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Revisorer, Danske Seniorer, Datastyrelsen, Det Centrale Handicapråd, Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, KL, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte, Udbetaling Danmark, Ældre Sagen og Landsforeningen for førtidspensionister.

Høringen til Dansk Socialrådgiverforening blev ved en fejl først sendt den 3. december 2016. Dansk Socialrådgiverforening har derfor haft kortere tid til at svare.

Der er modtaget hørings svar fra:

Ankestyrelsen, Danske Handicaporganisationer, Danske Seniorer, Datastyrelsen, Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, KL, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte, Udbetaling Danmark, Ældre Sagen og Landsforeningen for førtidspensionister.

Følgende organisation har oplyst at de ikke bemærkninger til lovforslaget:

Rigsrevisionen har ikke bemærkninger til lovforslaget.

De modtagne hørings svar vedlægges til orientering.

2. Generelle bemærkninger

Datatilsynet har forudsat, at persondatalovens bestemmelser vil blive iagttaget i forbindelse med de behandlinger af personoplysninger, der vil ske som følge af lovforslagets bestemmelser.

I afsnit 3 nedenfor kommenteres bemærkningerne i hørings svarene vedr. de foreslåede ændrede regler om meddelelse om ret til folkepension, om opsat pension og udbetaling af pension med tilbagevirkende kraft. Det bemærkes i den forbindelse, at der i forhold til det udkast til lovforslag, der har været i høring, navnlig er foretaget den ændring, at muligheden for at søge om folkepension med tilbagevirkende kraft er udvidet fra to til tre måneder.

I afsnit 4 kommenteres bemærkningerne vedrørende de foreslåede præciseringer af reglerne om beregning af social pension.

3. De enkelte organisationers bemærkninger vedrørende ændrede regler om meddelelse om ret til folkepension, opsat pension og udbetaling af folkepension med tilbagevirkende kraft.

3.1. Om ændrede regler om meddelelse om ret til folkepension

3.1.1. Ankestyrelsen

Ankestyrelsen finder, at ophævelse af pligten til at sende meddelelse om muligheden for at ansøge om folkepension forekommer umiddelbart som en administrativ lettelse og i tråd med, at borgere også på andre områder som udgangspunkt selv må orientere sig om muligheden for at søge om og modtage konkrete ydelser.

Ankestyrelsen bemærker, at den almindelige vejledningspligt, der følger af forvaltningslovens § 7 fortsat gælder således, at myndighederne i konkrete situationer fortsat kan være forpligtet til at vejlede om muligheden for at ansøge om folkepension og om konsekvenserne af at undlade at søge. For Udbetaling Danmark, der er en offentligt reguleret selvejende institution omfattet af forvaltningsloven og offentlighedsloven, gælder dette formentlig alene på Udbetaling Danmarks eget sagsområde. Udbetaling Danmark skal efter Udbetaling Danmark lovens § 2, stk. 2, henviser en borger, der har behov for en mere helhedsorienteret vejledning efter lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven), jf. § 5, til kommunen. For statslige myndigheder på det sociale område – herunder Ankestyrelsen – og kommunerne gælder retssikkerhedslovens § 5 fortsat således, at der på den baggrund kan bestå en pligt til at yde vejledning om muligheden for at søge folkepension, desuagtet, at meddelelsespligten afskaffes.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet er enig i Ankestyrelsens bemærkninger om myndighedernes vejledningspligt over for borgerne.

Det bemærkes, at personer, der har ret til førtidspension efter lov om social pension, overgår til folkepension uden ansøgning fra den 1. i måneden efter at have nået folkepensionsalderen, jf. lovens § 37. Tilsvarende gælder for personer, der har ret til førtidspension eller invaliditetsydelse efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension m.v., jf. denne lovs § 36.

Personer med bopæl i Danmark, som har vanskeligheder ved at holde sig orienteret om mulighederne for at ansøge om folkepension, kan få hjælp og vejledning af kommunen eller Udbetaling Danmark. Det betyder fx, at kommunen skal oplyse kontanthjælpsmodtagere, der nærmer sig folkepensionsalderen, om, at der kan søges om folkepension, jf. retssikkerhedslovens § 5. Det betyder endvidere, at personer, der henvender sig til kommunen eller Udbetaling Danmark med spørgsmål om folkepensionsalder og ansøgning om folkepension skal have vejledning herom.

3.1.2. Danske Handicaporganisationer

Danske Handicaporganisationer (DH) ønsker at fastholde pligten til at sende meddelelse om ret til folkepension. DH anser det ikke for rimeligt, at uklarhed om meddelelse om ret til folkepension ved fast bopæl i udlandet skal betyde forringelser for alle. Ikke alle mennesker med handicap er i stand til at udnytte de anviste mulighe-

der, der findes i dag for at søge informationer via internettet. En del mennesker med handicap vil derfor med den foreslåede forringelse være afskåret fra at kunne ansøge om folkepension rettidigt.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet har den opfattelse, at udsendelse af meddelelse om ret til folkepension alene til borgere med bopæl i Danmark vil være i strid med ligebehandlingsprincippet i EU-forordningen.

Herudover finder regeringen, at den gældende retstilstand om – som en særlig service på folkepensionsområdet - at sende skriftlige meddelelser om muligheden for at søge om folkepension, som blev indføjet i loven i 1978 ikke længere er tidsvarende.

Myndighederne har en pligt til at vejlede de borgere, der henvender sig eller og anmoder om hjælp eller vejledning, jf. bemærkningerne ovenfor under 3.1.1.

Det bemærkes, at udsendelse af meddelelse om ret til folkepension – som det er sket efter de gældende regler – ikke er en garanti mod, at der er pensionister som indgiver ansøgningen for sent. Muligheden for at udbetale pension med tilbagevirkende kraft er således en forbedring for pensionisterne sammenlignet med gældende retstilstand.

3.1.3. Danske Seniorer

Danske Seniorer (DS) stiller sig uforstående over for forslaget om at ophøre med at sende meddelelse til kommende folkepensionister med bopæl i Danmark.

DS finder, at der ikke er nogen væsentlig besparelse ved at undlade at sende meddelelse til personer med bopæl i Danmark, mens der vil være nogle særdeles uheldige konsekvenser af en minimal besparelse. Herudover finder DS det uforståeligt, at man vil ophøre med at udsende meddelelse i en situation, hvor folkepensionsalderen gradvis forhøjes.

DS opfordrer til, at forslaget om at undlade at udsende meddelelse til personer bosat i Danmark trækkes tilbage. DS mener, at forslaget kan medføre tab af pension for en række personer i en periode – og det vil typisk være de personer, der er dårligst orienterede om deres rettigheder og som måske har særligt behov for pensionen.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet kan henvise til bemærkningerne ovenfor under 3.1.1. og 3.1.2.

Beskæftigelsesministeriet kan herudover oplyse, at ophævelse af pligten til at sende meddelelse om ret til folkepension ikke forventes at have ydelsesmæssige konsekvenser, idet det forudsættes, at borgerne selv kan holde sig orienteret om, hvorvidt der er sandsynlighed for, at de er berettiget til folkepension og på den baggrund ønsker at ansøge Udbetaling Danmark om folkepension. I de tilfælde, hvor enkelte personer glemmer at ansøge om folkepension, når de når folkepensionsalderen, vil der med forslaget desuden være mulighed for at søge om folkepension med op til 3 måneders tilbagevirkende kraft, hvis ansøgningen indgives senest den 10. i den tredje måned efter opnåelse af folkepensionsalderen.

3.1.4. Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer

Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer (FSD) finder det betænkeligt, at pligten til at sende meddelelse om ret til folkepension afskaffes, da forslaget vil indebære, at nogle borgere vil miste indtægt. FSD mener ikke, at er rimeligt at argumentere med, at myndighederne i øvrigt ikke af egen drift skal gøre den enkelte borger opmærksom på muligheden for at modtage konkrete offentlige sociale ydelser. Folkepension adskiller sig fra øvrige behovs- og trangsbestemte ydelser, da borgeren i højere grad har et retskrav på ydelsen. Nogle borgere tror, at udbetaling af folkepension sker automatisk og hertil kommer, at vi stadig har en generation af borgere, som digitaliseringen ikke er nået til. FSD mener, at der fortsat som minimum bør udsendes meddelelse til den gruppe af borgere, der er undtaget for digital post, da denne gruppe må antages at have de dårligste muligheder for at søge information ad andre kanaler.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet kan bemærke, at folkepension er en social forsørgelsesydelse, der kan tilkendes efter ansøgning, og hvis de generelle betingelser for ret til ydelsen er opfyldt.

Beskæftigelsesministeriet kan endvidere henvide til bemærkningerne ovenfor under 3.1.1. og 3.1.2.

3.1.5. KL

KL finder, at når borgere ikke informeres om deres rettigheder, er der særligt en mindre andel af de kommende pensionister - de borgere som kan karakteriseres som en "svag befolkningsgruppe" - der kan komme i klemme og stå uden underhold i en periode. Dette vil kunne medføre nogle afledte ansøgninger om enkelttilskud til økonomisk underhold i kommunerne.

KL tager endvidere forbehold for de samlede økonomiske konsekvenser af lovforslaget, herunder de administrative merudgifter forbundet med lovændringen udover det, der allerede er nævnt i lovforslaget.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet kan henvide til bemærkningerne ovenfor under 3.1.1. og 3.1.2.

Beskæftigelsesministeriet kan i øvrigt oplyse, at lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser skal forhandles med de kommunale parter.

3.1.6. Rådet for Sociale Udsatte

Rådet for Socialt Udsatte (Rådet) mener, at borgere i Danmark generelt ikke er klart over, hvornår de er berettigede til folkepension, og at dette ikke er overraskende henset til de seneste års reformer, hvor folkepensionsalderen er forskellig fra årgang til årgang.

Rådet kan derfor ikke anbefale, at man ophører med den hidtil gældende praksis med at sende meddelelse om ret til folkepension, netop på et tidspunkt, hvor der hersker stor usikkerhed om dette.

Rådet går ud fra, at mennesker, der lever en kaotisk tilværelse pga. hjemløshed, stofmisbrug eller andre sociale problemer i endnu mindre grad end resten af befolkningen holder sig orienteret om deres ret til diverse sociale ydelser på fx Borger.dk, hvorfor ændringen vil have større betydning for denne gruppe.

Rådet mener, at det har særlig stor betydning for personer, der modtager kontanthjælp, at der bliver ansøgt om folkepension rettidigt. Selv om der med det nye forslag gives en længere frist til at indgive ansøgning om folkepension, vil det give en periode uden indtægt, hvis en person, der modtager kontanthjælp ikke får søgt folkepension rettidigt og derfor får sin folkepension med tilbagevirkende kraft med en måneds forsinkelse. Rådet mener, at det bør sikres, at personer, der modtager kontanthjælp, har et forsørgelsesgrundlag, når de overgår fra kontanthjælp til folkepension. Der er risiko for, at en kommune standser udbetalingen af kontanthjælp, før Udbetaling Danmark har iværksat udbetaling af folkepension. Rådet foreslår derfor en ordning, hvorefter personer, der modtager kontanthjælp, automatisk overgår til folkepension, når de når folkepensionsalderen.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet kan henvisse til bemærkningerne ovenfor under 3.1.1., 3.1.2 og 3.1.3.

Beskæftigelsesministeriet kan herudover oplyse, at ikke alle kontanthjælpsmodtagere vil have ret til folkepension, da de generelle betingelser i lov om social pension vedrørende indfødsret, bopælstid, bopæl og optjening skal være opfyldt, for at kunne få tilkendt folkepension. Der er derfor ikke samme mulighed for direkte overgang fra kontanthjælp til folkepension som fra førtidspension til folkepension, da disse generelle betingelser for ret til folkepension er iagttaget ved tilkendelse af førtidspension.

3.1.7. Udbetaling Danmark

Udbetaling Danmark (UDK) bemærker, at det er UDK's erfaring, at en del borgere ikke forventer, at de skal søge om folkepension, men at udbetalingen sker automatisk. Udbetaling Danmark forventer, at hvis der ikke udsendes et orienteringsbrev, får en del borgere ikke søgt inden det tidspunkt, hvor de når folkepensionsalderen.

Udbetaling Danmark mener, at det må forventes, at en andel af de borgere, der søger efter opnået pensionsalder, vil anmode om acontoudbetaling på grund af manglende forsørgelsesgrundlag. Tilsvarende kan kommunerne blive mødt af borgere, som søger om økonomisk hjælp. Det kan medføre, at der opstår tilbagebetalingskrav, hvor borgeren har fået økonomisk hjælp fra kommunen, der dækker en periode, hvor pensionen er blevet tilkendt med tilbagevirkende kraft.

I 2017 forventer Udbetaling Danmark, at ca. 15 pct. af de borgere, der kan søge om folkepension, søger efter de har opnået folkepensionsalderen. Andelen forventes at falde til 10 pct. fra 2019 og frem. Cirka halvdelen af disse borgere forventes at rette henvendelse til Udbetaling Danmark.

Udbetaling Danmark forventer et stigende antal klagesager fra borgere, som enten ikke får folkepension til tiden, eller som ikke kan få folkepension med tilbagevirkende kraft fra folkepensionsalderen. Udbetaling Danmark anerkender de i lovforslaget nævnte administrative konsekvenser for kommunerne, men mener derud-

over, at der vil være yderligere administrative omkostninger vedrørende henvendelser og klager fra borgere, der søger efter opnåelse af folkepensionsalder.

Udbetaling Danmark vurderer, at en relativ stor andel af de pensionister, der ikke får søgt inden for fristen, vil klage med henblik på at få udbetalt pensionen med tilbagevirkende kraft. Antallet af pensionister, der vil klage, forventes at være omkring 600 det første år faldende til godt 400 i 2019.

Der kan endvidere henvises til UDK's bemærkninger under 3.3.2.

Bemærkninger:

Som det fremgår af lovforslaget kan det ikke afvises, at der vil være personer, som ikke umiddelbart er opmærksomme på at ansøge om folkepension i rette tid, for at kunne modtage folkepension med virkning fra den 1. i måneden efter opnåelse af folkepensionsalderen.

Med forslaget er der givet mulighed for at udbetale pensionen med tilbagevirkende kraft fra den 1. i måneden efter opnåelse af folkepensionsalderen, hvis ansøgning om folkepension modtages i Udbetaling Danmark senest den 10. i den tredje måned efter opnåelse af folkepensionsalderen.

Beskæftigelsesministeriet kan herudover oplyse, at ophævelse af pligten til at sende meddelelse om ret til folkepension ikke forventes at have ydelsesmæssige konsekvenser, idet det forudsættes, at borgerne selv kan holde sig orienteret om, hvorvidt der er sandsynlighed for, at de er berettiget til folkepension og på den baggrund ønsker at ansøge Udbetaling Danmark om folkepension. I de tilfælde, hvor enkelte personer glemmer at ansøge om folkepension, når de når folkepensionsalderen, vil der med forslaget desuden være mulighed for at søge om folkepension med op til 3 måneders tilbagevirkende kraft, hvis ansøgningen indgives senest den 10. i den tredje måned efter opnåelse af folkepensionsalderen.

Det bemærkes, at udsendelse af meddelelse om ret til folkepension – som det er sket efter de gældende regler – ikke er en garanti mod, at der er pensionister som indgiver ansøgningen for sent. Muligheden for at udbetale pension med tilbagevirkende kraft er således en forbedring for pensionisterne sammenlignet med gældende retstilstand.

Da meddelelse om ret til folkepension alene sendes umiddelbart før folkepensionsalderen, har kommende folkepensionister formentlig ikke en forventning om at modtage en sådan henvendelse. I det omfang de enkelte søger oplysning om, hvordan man modtager folkepension vil alle således på enkel vis – fx via borger.dk – kunne blive oplyst om, hvornår og hvordan man indgiver ansøgning. Beskæftigelsesministeriet vurderer derfor ikke, at der vil være en større andel af de kommende pensionister, som ikke får indgivet ansøgning rettidigt.

Der kan endvidere henvises til bemærkningerne under 3.2. og 3.3.

3.1.8. Ældre Sagen

Ældre Sagen bemærker, at en række borgere har vanskeligt ved at anvende internet og søge information hos det offentlige. Der er en ikke-ubetydelig del af de kommende ansøgere, der herved risikerer at blive ladt i stikken. Det er problematisk, at der ikke er afsat midler til information om afskaffelse af orienteringsbrevet, henset

til, at de nye regler skal have virkning allerede fra 1. juni 2017.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet kan henvises til bemærkningerne ovenfor under 3.1.1. og 3.1.2.

Det bemærkes desuden, at Udbetaling Danmark vejleder generelt om reglerne om folkepension – herunder ansøgning – på borger.dk.

3.1.9. Landsforeningen for Førtidspensionister

Landsforeningen for Førtidspensionister (LF) mener ikke at meddelelsespligten skal ophæves, da det ikke er en forbedring for borgerne. LF mener, at det vil være en forenkling at udsende brev fra UDK i passende tid inden overgang til folkepension, med oplysning om overgangen og oplysning om reglerne om opsat pension.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet kan henvises til bemærkningerne ovenfor under 3.1.1. og 3.1.2.

3.2. Om ændrede regler om opsat pension

3.2.1. Danske Seniorer

DS finder, at det er vigtigt, at en borger har et godt grundlag for at træffe beslutning om at man skal søge om folkepension så tidligt som muligt eller fortsætte med at arbejde, mod til gengæld at få en højere pension på et senere tidspunkt, herunder at det også er af betydning, at så mange som muligt fortsætter med at arbejde ud over folkepensionsalderen. Interessen for at fortsætte kan fremmes af kendskab til reglerne. Forslaget kan have negative økonomiske konsekvenser ved at færre udsætter pensionen, fordi de ikke orienteres om reglerne.

DS finder, at forslaget om at kunne opsætte pensionen med tilbagevirkende kraft for de personer, der har opfyldt beskæftigelseskravet er et udmærket forslag. Det er dog vigtigt, at personer med ret til folkepension kender disse forbedrede regler, og dermed endnu et argument for at udsende meddelelse om ret til folkepension og oplysning om mulighederne for opsat pension som hidtil.

Bemærkninger:

Med forslaget er der givet en yderligere mulighed for ret til opsat pension. De hidtil gældende regler om opsat pension efter ansøgning om folkepension og samtidig eller senere anmodning om opsat pension finder fortsat anvendelse.

Den nye mulighed om opsat pension med tilbagevirkende kraft er specielt tænkt anvendt for personer, der fortsætter med at arbejde i et tilstrækkeligt omfang ud over folkepensionsalderen, og som derfor ikke har overvejet at skulle søge om folkepension og opsat pension ved opnåelse af folkepensionsalderen.

3.2.2. Udbetaling Danmark

UDK har noteret sig, at der som noget nyt indføres en mulighed for at søge om opsat pension med tilbagevirkende kraft, hvis beskæftigelseskravet er opfyldt. Dog vil borgere, der benytter muligheden for at søge om opsat pension ikke få mulighed for at få udbetalt engangsbeløb for de perioder, hvor beskæftigelseskravet ikke er opfyldt.

UDK forstår bestemmelsen således, at hvis borgeren søger om folkepension efter fristen for ret til folkepension med tilbagevirkende kraft, skal UDK vejlede borgerne om muligheden for at opsætte pensionen eller få udbetaling af folkepension med tilbagevirkende kraft. Borgeren skal herefter selv træffe valg herom. UDK foreslår at udbygge de almindelige bemærkninger i lovforslaget med et eksempel. Endvidere foreslår UDK, at rækkevidden af vejledningsforpligtelsen uddybes.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet kan henvise til bemærkningerne under 3.2.1.

Det kan herudover oplyses, at der efter forslaget om opsat pension med tilbagevirkende kraft ikke kan ydes engangsbeløb med tilbagevirkende kraft for perioder, hvor beskæftigelseskravet for opsat pension ikke er opfyldt. Det skyldes, at der er behov for, at der forud for udbetaling af engangsydelser, der svarer til folkepensionen, er ansøgt om folkepension.

For så vidt angår rækkevidden af UDK's vejledningsforpligtelse kan vi henvise til de almindelige regler og praksis herom på området.

3.2. Ældre Sagen

Ældre Sagen støtter forslaget om at kunne få opsat pension med tilbagevirkende kraft. Efter Ældre Sagens opfattelse er det ikke logisk, at man skal søge pension for at kunne udskyde pensionen. Ældre Sagen bemærker, at det fortsat vil være en fordel at søge folkepension og samtidig søge denne opsat, fordi man derved bliver berettiget til engangsbeløb for perioder, hvor arbejdstidskravet ikke er opfyldt. Det er vigtigt, at kommende pensionister bliver informeret om dette på passende vis.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet er enig i de ovennævnte synspunkter. Dog er det ministeriets opfattelse, at det vil være enkelte for borgerne at orientere sig om mulighederne for ret til opsat pension fx på borger.dk eller ved henvendelse til myndighederne.

3.3. Om udbetaling af folkepension med tilbagevirkende kraft

3.3.1. Danske Handicaporganisationer

DH stiller sig positive overfor muligheden for at ansøge om folkepension med tilbagevirkende kraft.

Bemærkninger:

Ingen.

3.3.2. Udbetaling Danmark

UDK bemærker, at en del borgere forventes ikke at have søgt om folkepension inden for fristen for at kunne modtage folkepension med tilbagevirkende kraft. Disse personer vil herved miste retten til udbetaling med tilbagevirkende kraft.

UDK forventer at få en tidsmæssig udfordring med at behandle sager, hvor der ansøges om folkepension i sidste øjeblik inden for fristen med ret til folkepension med tilbagevirkende kraft. UDK forventer endvidere anmodninger om acontoudbetaling på grund af manglende forsørgelsesgrundlag. UDK anfører endvidere, at kommunerne kan blive mødt af borgere, der søger om økonomisk hjælp.

UDK forventer endvidere et stigende antal klagesager, både fra borgere som ikke får folkepension med virkning fra folkepensionsalderen eller ikke får ret til folkepension med tilbagevirkende kraft.

UDK forstår lovforslaget således, at alle ydelser, der knytter sig til folkepensionen skal udbetales med tilbagevirkende kraft, hvis folkepensionen udbetales med tilbagevirkende kraft efter den foreslåede §§ 33, stk. 1, 2. pkt. Det gælder også pensionsydelser, som administreres af kommunerne.

UDK bemærker endvidere, at konsekvenserne af at yde folkepension med tilbagevirkende kraft er, at en borger hermed også er berettiget til boligydelse i stedet for boligstøtte. Det betyder, at boligstøtten skal omregnes med tilbagevirkende kraft.

UDK har fremsendt UDK's vurdering af de samlede økonomiske og administrative konsekvenser af lovforslaget, og bemærker, at der ikke i de økonomiske konsekvenser er afsat midler til informationskampagner eller lignende aktiviteter.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet kan oplyse, at der skal indgives ansøgning om folkepension og lovens betingelser skal være opfyldt, før der kan udbetales folkepension. Med forslaget gives der mulighed for, at pensionen kan udbetales med tilbagevirkende kraft fra den 1. i måneden efter opnåelse af folkepensionsalderen, hvis UDK modtager ansøgning om folkepension senest den 10. i tredje måned efter opnåelse af folkepensionsalderen. Hvis der ikke er indgivet ansøgning inden den fastsatte frist, er der ikke opnået ret til folkepension.

Indgives ansøgningen efter den fastsatte frist, gælder de almindelige regler om, at der kan udbetales folkepension med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er ansøgt om folkepension, og at lovens betingelser er opfyldt.

Beskæftigelsesministeriet har den opfattelse, at med den foreslåede forlængelse af ansøgningsfristen ved opnåelse af folkepensionsalderen, skal den pågældende pensionist anses for at opnå pensioniststatus med tilbagevirkende kraft fra opnåelse af pensionsalderen, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Det betyder, at den pågældende også kan få ret til pensionsydelser ud over grundbeløb og pensionstilæg med tilbagevirkende kraft fra folkepensionsalderen.

Beskæftigelsesministeriet forudsætter, at UDK kan administrere de foreslåede regler, herunder behandling af sager om ansøgning om folkepension, hvor der er ret til

pension med tilbagevirkende kraft, omberegne boligsikring til boligydelse med tilbagevirkende kraft og behandle eventuelle klagesager om ret til folkepension.

Beskæftigelsesministeriet mener, at reglerne om fra hvilket tidspunkt, der efter ansøgning er ret til folkepension er klare. Også efter forslaget om mulighed for ret til folkepension med tilbagevirkende kraft i forbindelse med opnåelse af folkepensionsalderen. Klagesager om dette spørgsmål vil derfor ikke være vanskelige at behandle.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.7.

Det bemærkes, at lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser skal forhandles med de kommunale parter.

3.3.3. Ældre Sagen

Ældre Sagen finder, at den foreslåede frist for ansøgning om folkepension med tilbagevirkende kraft er for kort. Ældre Sagen foreslår en frist på 1. måned og 10 dage. Herudover finder Ældre Sagen, at ansøgningen om folkepension bør forenkles. Ældre Sagen foreslår, ansøgningskemaet forenkles, så der blot skal søges om folkepension for at ansøgningen kan anses for rettidigt indgivet og at manglende oplysninger kan gives efterfølgende.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet kan oplyse, at den foreslåede frist nu er fastsat til den 10. i den tredje måned efter opnåelse af folkepensionsalderen. Der vil således kunne udbetales pension med op til 3 måneders tilbagevirkende kraft. Da pensionen udbetales månedsvist bagud, vil en borger, der forventer at få udbetalt folkepension uden ansøgning, først erfare, at pensionen udebliver ved udgangen af den første måned efter opnåelse af folkepensionsalderen. Herefter har den pågældende borger 1 måned og 10 dage til at indsende ansøgning om folkepension med den virkning, at den pågældende får ret til pension med tilbagevirkende kraft.

Beskæftigelsesministeriet kan oplyse, at der er fastsat krav om obligatorisk digital selvbetjening i forbindelse med ansøgning om folkepension. Personer, der er fritaget herfor kan få hjælp af kommunen til at indsende ansøgning om folkepension.

4. De enkelte organisationers bemærkninger vedrørende præcisering af reglerne om den periodemæssige opgørelse af indtægtsgrundlaget og reglerne om omregning og efterregulering af pension

4.1. Udbetaling Danmark

Udbetaling Danmark er tilfreds med præciseringen af, at de enkelte indkomster i indtægtsgrundlaget for social pension skal henføres til den måned og det år, som de skattemæssigt henføres til (skattemåned), og at Udbetaling Danmark skal lægge skattemyndighedernes afgørelse herom til grund, således som det kommer til udtryk i registreringen i indkomstregistret.

Udbetaling Danmark foreslår en præcisering af bemærkningerne til § 1, nr. 7-9, 2. afsnit, om hvordan Udbetaling Danmark skal forholde sig, hvis dispositionsdatoen er den 31. december, og skattemåneden er januar. Umiddelbart er det Udbetaling Danmarks opfattelse, at det må bero skattemyndighedernes vurdering, om en indkomst er korrekt indberettet til indkomstregistret eller ej.

Udbetaling Danmark beder om en præcisering af bemærkningerne til § 1, nr. 7-9, 3. afsnit om, at Udbetaling Danmark kan fravige skattemåneden, når oplysningerne i indkomstregisteret er åbenbart mangelfulde eller fejlbehæftede.

Udbetaling Danmark mener også, at det bør præciseres, hvordan man forholder sig til indkomster, som udbetales for flere måneder af gangen, og som er periodiseret på månedsbasis i indkomstregisteret.

Udbetaling Danmark henviser til afsnit 2.3.2 i de almindelige bemærkninger, hvor det anføres, at det ikke bør være til ugunst for pensionisten, hvis Udbetaling Danmarks afgørelse om omregning af pensionen på grund af en fejl, der ikke kan lægges borgeren til last, først træffes en betydelig tid efter, at Udbetaling Danmark har modtaget oplysninger om de ændrede forhold, fx mere end en måned efter. Udbetaling foreslår, at tidsangivelsen på ”fx mere end en måned” i bemærkningerne erstattes af ”rimelig tid”, således at det bror på en konkret vurdering, hvilken betydning det får for omregningen.

Udbetaling Danmark foreslår endelig, at det præciseres, hvilke ændringer, der kan udløse en ny opgørelsesperiode.

Bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet er enig med Udbetaling Danmark i, at det må bero på skattemyndighedernes vurdering, om en indkomst er korrekt indberettet til indkomstregistret. Det vil kunne skabe administrative problemer, hvis flere myndigheder har kompetencer til at afgøre dette. Beskæftigelsesministeriet er på den baggrund indstillet på, at bemærkningerne til § 1, nr. 7-9, 3. afsnit om, at Udbetaling Danmark i særlige tilfælde kan fravige den skattemæssige registrering, udgår.

For så vidt angår indkomst, som udbetales for flere måneder af gangen, mener Beskæftigelsesministeriet, at man også her skal lægge den skattemæssige registrering i indkomstregistret til grund, dvs. her udbetalingstidspunktet.

Beskæftigelsesministeriet er indstillet på, at 3. afsnit i de specielle bemærkninger til forslaget § 1, nr. 7-9, udgår, jf. bemærkningerne til Ankestyrelsens høringssvar. Udbetaling Danmarks forslag om, at ændre den i afsnittet anførte tidsangivelse i kommenteres derfor ikke nærmere.

Den efterlyste listning af alle de ændringer, der kan udløse en ny opgørelsesperiode, kan vanskeligt foretages udtømmende. Efter Beskæftigelsesministeriets opfattelse må det ske via konkrete afgørelser og Ankestyrelsens praksis.

4.2. Ældre Sagen

Ældre Sagen er forbavset over, at forslaget ikke retter op på en række utilsigtede virkninger af overgangen til kalenderårsmodellen, hvor udbetaling af efterløn, tilbagebetaling af efterlønsbidrag og feriepenge, der vedrører perioden før overgangen til pension, alligevel medfører modregning pga. registreringen i indkomstregi-

stret. Den enkelte pensionist har ingen indflydelse på, hvornår a-kassen eller arbejdsgiveren foretager en given udbetaling, men der er pensionister, der kan miste flere tusinde kroner i forhold til de regler, der gjaldt før 2015. Ældre Sagen anfører nogle beregningseksempler herpå. Ældre Sagen opfordrer til, at en løsning af disse utilsigtede virkninger indarbejdes i lovforslaget.

Ældre Sagen finder endvidere, at bemærkningerne til § 1, nr. 7-9, 3. afsnit om, at Udbetaling Danmark vil kunne fravige registreringen i indkomstregistret, hvor oplysningerne fra indkomstregistret, herunder skattemåned, er åbenbart mangelfulde eller fejlbehæftede, er uklare.

Bemærkninger:

Efter Beskæftigelsesministeriets opfattelse, er det er vigtigt at holde fast i, at grundlaget for indtægtsregulering af social pension er de indkomster, der fremgår af indkomstregistret. Der kan være mange forskellige indkomster, som først fremgår af indkomstregistret efter overgang til social pension, men hvor retten hertil er erhvervet tidligere. Social pension er en forsørgelsesydelse. Udgangspunktet for indtægtsreguleringen af pensionen er derfor de indkomster, som pensionisten modtager samtidig med pensionen. Hvis indkomster efter overgang til pension i større omfang skulle undtages afhængig af, hvornår retten hertil er erhvervet, mister myndighederne desuden muligheden for en registerbaseret og digitaliseret indtægtsregulering.

Som det også fremgår af høringsvaret fra Ældre Sagen, overvejer Beskæftigelsesministeriet, om der er grundlag for at ændre den måde udbetaling af efterløn, tilbagebetaling af efterlønsbidrag og feriepenge indgår i indkomstgrundlaget. For så vidt angår den sidste udbetaling af efterløn skønnes problemstillingen stort set løst, når efterløn fra 1. juli 2017 udbetales på månedsbasis.

For så vidt angår Ældre Sagens henvisning til bemærkningerne til § 1, nr. 7-9 om, at Udbetaling Danmark i visse tilfælde vil kunne fravige registreringen i indkomstregistret, henvises til bemærkningerne under 4.1.

4.3. Ankestyrelsen

Ankestyrelsen mener, at præciseringen af, at de enkelte indkomster i indtægtsgrundlaget for social pension skal henføres til den måned og det år, som de skattemæssig henføres til (skattemåned), ikke er konsekvent. Ankestyrelsen henviser her til bemærkningerne til § 1, nr. 7-9, 3. afsnit om, at Udbetaling Danmark i visse tilfælde vil kunne fravige registreringen i indkomstregistret. Ankestyrelsen finder, at det vil være en stor administrativ fordel, hvis det alene er op til SKAT at afgøre, hvilket tidspunkt en indkomst skattemæssigt henføres til.

Ankestyrelsen mener, at der er en modsætning mellem, at man på den ene side i lovteksten indfører en bestemmelse om, at § 42 om ond/god tro ikke finder anvendelse ved omregning i løbet af kalenderåret og ved den årlige endelige efterregulering af pensionen for det foregående kalenderår, mens det på den anden side fremgår af afsnit 2.3.2. i de almindelige bemærkninger, at det ikke bør være til ugunst for pensionisten, hvis Udbetaling Danmarks afgørelse om omregning af pensionen på grund af en fejl, der ikke kan lægges borgeren til last, først træffes en betydelig

tid efter at have modtaget oplysninger om de ændrede forhold. Ankestyrelsen mener, at lovændringen sammenholdt med det anførte i bemærkningerne giver anledning til en væsentlig usikkerhed ved administrationen af bestemmelserne.

Ankestyrelsen anfører herudover betænkeligheder ved omregning og efterregulering af en social ydelse som pension på grundlag af de faktiske forhold. Der henvises her bl.a. til princippet om *condicto indebiti*, hvorefter den, der ved en fejl har betalt en ydelse, som den pågældende ikke var forpligtet til at betale, efter omstændighederne kan kræve ydelsen tilbagebetalt. Ved vurderingen heraf tillægges det bl.a. vægt, om der er tale om en forsørgelsesydelse og om modtageren af ydelsen har været i ond tro.

Ankestyrelsen har i et supplerende høringssvar kommenteret en foreslået ændring af lovforslaget på baggrund af Ankestyrelsens bemærkninger oven for om en modsætning mellem den foreslåede ændring af § 42 og bemærkningerne i lovforslagets afsnit 2.3.2. i de almindelige bemærkninger. Ankestyrelsen vurderer, at den foreslåede ændring, jf. bemærkningerne nedenfor til Ankestyrelsens første høringssvar, imødekommer Ankestyrelsens bemærkninger i høringssvaret. Ankestyrelsen anfører, at høringssvaret fra den 12. december 2016 var baseret på, at omregning eller efterregulering, på baggrund af de personlige forhold hos pensionister, uden en vurdering, som den, der efter de gældende regler i pensionslovens § 42 skal foretages, er i strid med almindelige retsprincipper om tilbagesøgning. Dette gør sig ikke i samme omfang gældende for tilbagebetaling af for meget udbetalt pension baseret på en ændring i indtægtsgrundlaget. Det skyldes, at pensionsmodtageren som absolut udgangspunkt må antages at være bekendt med, hvilke indkomster pensionsmodtageren har. Efter Ankestyrelsens vurdering kræver det således ikke særlig vejledning – på samme måde som tilfældet kan være med de personlige forhold – for en pensionsmodtager at være klar over, at der skal gives oplysninger til Udbetaling Danmark. Ankestyrelsen anfører endvidere, det forekommer at være ideen med kalenderårsmodellen – som yderligere præciseret ved det foreliggende lovforslag – at pensionssystemet skal opbygges på samme vis som skattesystemet således, at det er borgeren, der er ansvarlig for, at myndigheden er i besiddelse af de korrekte oplysninger. Ankestyrelsen nævner, at det kunne være formålstjenligt at præcisere dette i bemærkningerne.

Bemærkninger:

Der henvises til 4.1. for så vidt angår spørgsmålet om fravigelse af den skattemæssige registrering i indkomstregistret.

For så vidt angår den anførte modsætning mellem forslaget til ændring af § 42 om ond/god tro vurdering og bemærkningerne i afsnit 2.3.2. om afgørelser, der først træffes en betydelig tid efter at Udbetaling Danmark har modtaget oplysninger om de ændrede forhold, har Beskæftigelsesministeriet vurderet, at de anførte bemærkninger i afsnittet 2.3.2 bør udgå, og erstattes af en ændring af forslaget til ændring af § 42 således, at det fremgår, at § 42 finder anvendelse ved omregning af pensionen på grundlag af ændrede personlige forhold (fx samlivsforhold), dvs. at krav om tilbagebetaling af pension som følge af ændrede personlige forhold forudsætter, at pensionisten har tilsidesat sin oplysningspligt efter § 41 eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget pension. Derved opnår man, som også tilsigtet

præciseret med de anførte bemærkninger i afsnit 2.3.2, at personer, som har overholdt deres oplysningspligt efter § 41 vedrørende ændringer af personlige forhold med betydning for pensionen, ikke stilles i en vanskelig situation som følge af eventuelle store tilbagebetalingskrav, fordi sagsbehandlingen i Udbetaling Danmark har trukket ud.

*For så vidt angår Ankestyrelsens betænkeligheder, under henvisning til *condictio indebiti* princippet, ved omregning og efterregulering af pension på grundlag af de faktiske indkomst- og personlige forhold i kalenderåret, så er Beskæftigelsesministeriet, som anført ovenfor, indstillet på at ændre forslaget således, at omregning og efterregulering af pensionen på grund af ændringer af personlige forhold omfattes af en § 42 vurdering, dvs. at krav om tilbagebetaling af pension forudsætter, at pensionisten har tilsidesat sin oplysningspligt efter § 41 eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget pension. Som det fremgår af Ankestyrelsens supplerende høringssvar, vurderer Ankestyrelsen, at den foreslåede ændring af denne del af lovforslaget imødekommer Ankestyrelsens bemærkninger i det første høringssvar.*

For så vidt angår omregning og efterregulering ved indkomstændringer sker dette på baggrund af, at pension er en foreløbig ydelse, som pensionisten løbende selv kan ændre gennem ændringer af sin forskudsopgørelse eller henvendelse til Udbetaling Danmark. Pensionisten har ikke oplysningspligt med hensyn til indkomstændringer, men kan sikre en løbende korrekt udbetaling af pension ved at ændre sin forskudsopgørelse efter de faktiske forhold. Der blev indførelse af kalenderårsmodellen gennemført en omfattende informationskampagne, herunder via diverse organisationer, den årlige pensionsmeddelelse og Borger.dk. Denne informationsindsats og den første efterregulering, der blev gennemført i 2016, betyder, at pensionisterne er blevet vejledt om at pension er en foreløbig ydelse, som efterreguleres på grundlag af de faktiske indkomstforhold. Pensionister, som ikke skulle tilbagebetale eller have efterbetalt pension, fik også besked om resultatet af efterreguleringen.

Beregning af pension svarer til principper, som er velkendte fra skatteområdet. Som tilfældet er på skatteområdet, informeres pensionisterne også om vigtigheden at ændre forskudsopgørelsen, således at store efterreguleringer undgås. Det er således borgeren, der bærer risikoen, hvis denne vælger ikke at rette sin forskudsopgørelse. Borgeren er blevet vejledt herom. Udbetaling Danmark kan ikke ændre borgerens forskudsopgørelse. Hvis det i løbet af året konstateres, at borgerens faktiske indkomst ifølge indkomstregistret overstiger indkomsten ifølge forskudsopgørelsen, skal Udbetaling Danmark lægge den akkumulerede indkomst i indkomstregistret til grund for pensionsberegningen, for derved at begrænse størrelsen af et senere tilbagebetalingskrav ved efterreguleringen. Borgeren vil samtidig blive opfordret til at ændre sin forskudsopgørelse.

Ankestyrelsen foreslår i sit supplerende høringssvar, at det kunne være formålstjenligt at præcisere i bemærkningerne, at det er borgeren, der er ansvarlig for, at myndigheden er i besiddelse af de korrekte indkomst- og formueoplysninger. Det er Beskæftigelsesministeriet indstillet på.